

עא יריום לזשע"ה

לעילוי נשמת א"מ הרב מאיר שמואל ב"ר אהרן הכהן כץ זצ"ל

נקודות אור

סיפר הגה"צ ר' דן סגל שליט"א שהג"ר חיים ברים זצ"ל היה נוסע מדי פעם לחזון איש, ומכיוון שבאותו זמן הנסיעה מירושלים לבני ברק היתה אורכת כשלוש שעות [דרך תל אביב וכו'] היו אנשים שולחים דרכו שאלות לחזו"א, והוא היה מגיע לחזו"א עם רשימה ארוכה של שאלות.

באחת הפעמים אמר ר"ח לחזו"א שהוא מתנצל שהוא מגיע עם כ"כ הרבה שאלות, אבל מה הוא יכול לעשות שכל פעם מגיעים אליו הרבה אנשים שמבקשים שיעביר את שאלותיהם.

אמר לו מרן החזו"א אתה לא צריך להתנצל, אין כאן שום בעיה. והוסיף: צריך לדעת שבשביל לזכות לתורה צריך להיות נשמה'דיק, וכמה שאדם יותר עוזר לאחרים כך הוא יותר נשמה'דיקר, וכמה שפחות – הוא פחות זוכה לתורה

חכמתכם ובינתכם

שמעתי בשם חכם אחד, אנחנו אומרים במזמור לתודה 'הוא עשנו ולו אנחנו' וכו', אבל הכתיב הוא 'ולא אנחנו', אמר אותו חכם, בשקט בשקט בלב פנימה יש כזו הווה אמינא....

הגות שאבעס'

ויהי מקץ שנתים ימים

אומר המדרש רבה, ששתי שנים נוספות הזקק יוסף להיות אסור בבית הסוהר יותר מן הנגזר עליו מפני שתלה בטחונו בשר המשקים שנאמר אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים אלו המצרים שנקראו רהב.

שואל הכלי יקר: למה הפסוק אומר 'אשר שם ה' מבטחו', היה צ"ל 'אשר שם ב'ה' מבטחו', כמ"ש 'ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו', ועוד קשה למה הפ' מכנה את מצרים רהבים ולא קורא להם בשמם 'מצרים'?

ומתריץ: בנוהג שבעולם אדם שיש לו איזו מעלה על חבירו אינו זוכר ומתייחס לחבירו הקטן מערכו מצד רום לבבו, ולכן טוענים הפילוסופים שהשי"ת לגודל רוממותו ית' אינו משגיח בשפלים, ולבטל דיעה נפסדה זו אומר הפסוק 'אל תרבו תדברו גבוה גבוה יצא עתק מפיכם כי אל דעות ה' ולו נתכנו עלילות', ר"ל אל תדברו שמצד שהקב"ה גבוה מעל כל גבוהים אין לו ידיעה בפרטי מעשינו, כי אל דעות ה' - שיש לו ידיעה בכולם ולו נתכנו כל עלילות מעשה איש. ולכן גם צירף הקב"ה בשמו הגדול ית' ארבע אותיות יו"ד ה"א ו"ו ה"א, שהן האותיות שבשנתכתבם במלאותם תמצא שהם בעלות המספר המועט יותר מכל האותיות שבאותיות הא-ב, וכפי שאומרת הגמ' במגילה, א"ר יוחנן כל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו כו' מן הכתובים שנאמר סולו לחובב בערבות ביה שמו, ר"ל שבחווהו בקה שמו כי עם היותו רוכב בערבות גבוה מכל אעפ"כ קה שמו, שהם האותיות הקטנים במספר והתיבה רק בעלת שני אותיות דהיינו המועט בצירוף האותיות וכל זה מוכיח על ענותנותו ית'.

ולכן, על הנחה ראשונה שיבטח בה' אמר הפסוק 'אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו', כי מהות הביטחון הוא בשם "ד", שהשם יתברך מתחבר לשפלים, ועל הנחה שניה שלא לבטוח באדם, אמר ולא פנה אל רהבים כי הרב הוא שולן רום לב וגסות רוח, כי אין לפנות פני מבטחו אל ב"ו שמצד רהבו וגסות רוחו אינו פונה אל הבוטח אליו, כמ"ש ולא זכר שר המשקים את יוסף מצד שנעשה שחזר ונעשה שר וחשוב ע"כ לא זכר את יוסף, כי היה בעיניו נבדל ושפלי אנשים ע"כ קרא מצרים רהבים. עב"ד.

בד"כ אדם רגיל לא מתייחס ולא מגלה רגישות מיוחדת לאנשים פחותים ממנו, אך אצל השי"ת הדבר דווקא הפוך והוא שוכן את דבא ושפלי רוח ומאזין לכל כאביו.

אדם רגיל לא מתייחס ולא חפץ בקשר עם מי שבעיניו פחות ממנו, המקסימום שהוא מוכן זה 'לררם' על הפחות ממנו ולעשות לו טובה' ולהתייחס אליו, כבעל חסד שמוכן להתייחס גם למי שפחות ממנו ולמלא בזה את מכסת החסד היומית, אך לא מוכן להרגיש שווה ולדבר אליו כדבר איש אל רעהו, ונתינה כזו בהרבה מן המקרים היא לא נתינה אלא לקחנות, כי האדם לא מתמקד בלעשות טוב לחבירו, אלא בלעשות טוב לעצמו, להוכיח לעצמו ולעולם שהוא איש טוב ומיטיב, איש רחמן וענו, אבל גם אדם שכבר כן עושה זאת בשביל לעשות טוב לזולתו זו לא הנתינה המעולה, כי הוא מרגיש נעלה וחשוב ממקבל ההטבה.

ובאמת זה ניסיון קשה, מכיוון שכל אחד רוצה להיות יותר מיוחד מכולם ושכולם ידעו על המיוחדות שלו ויבדו אותה, וכפי שידוע המעשה שהיה אצל מרן הגרא"ל זי"ע שבעת שצעד לחדרו לאחר קבלת קהל של מאות אנשים (בזמן הרישום לשיה"ג) אמר למי שליווה אותו שכל מאות האנשים שאלו שאלה אחת ולתמהתו איך ייתכן שכולם שאלו אותו שאלה? השיב מרן: כן, כולם שאלו על כבודו.

וא"כ, אם הצורך של האדם בכבוד הוא צורך כ"כ בסיסי וקריטי, איך שייך להידבק במידותיו של הקב"ה ולבחור להסכים להיות בקשר פשוט וקורב עם אדם שהוא פחות ממני? איך ניתן להיות בנתינה פשוטה לשני, הרי לא באמת מעניין אותי להיות בקשר איתו והקשר איתו גם מורד מבכודי?

אולי יהיה מי שיענה, שאם אני מבין שמתוך הטוב להיטיב ונבראתי להיות דומה לקוני, אני יכיריח את עצמי להיות עם השני בקשר בגובה העיניים ובידידות אמיתית, אבל התשובה הזו איננה נכונה ואינה עומדת במבחן המציאות, כי קשר מתוך כפייה איננו קשר והוא גורם רק התרחקות ושנאה, כי כשאני מוכרח לעשות דבר נגד רצוני אני לא מתחבר אליו אלא להיפרך.

התשובה הנכונה היא בשני מישורים, הדבר הראשון הוא, שאם נתבונן קצת יותר פנימה, נראה שהרבה פעמים הרצון שלנו להיות 'חד בדרא' לא מגיע בשביל הכבוד להיות הכי מיוחד בעולם, אלא ממקום שאנחנו מרגישים פחותים מאנשים אחרים והדרך היחידה לא להרגיש את זה היא לטפס על הגב של השני ולהכריז שאני מלך העולם, כי אם אני לא אהיה מלך העולם, אני אהיה חלש או מושפל או דחוי, ולכן בדמיון שלי להיות בקשר עם מישהו פחות למדן או כישורני ממני זה אומר רדת מהגב של השני ולהסכים להסתכן בכך שכולם יגלו כמה אני חלש ולא נוצץ, שהרי אם נתבונן נראה שכל שאדם באמת יותר בטוח בעצמו ורואה את עצמו כבעל ערך, הוא מתייחס לאנשים הפשוטים ביותר ביחס קרוב ולבבי כשווה בין שווים, ללא כל צורך בהוכחת עליונותו.

והדבר השני- הרב דסלר כותב שכלל אדם יש ניצוץ בוח הנתינה, וזה כי לא ניתנה רשות לכוח הנטילה לבטל גם את הניצוץ הזה, שאלמלא כן היה העולם חרב. לא היו נושאים נשים ולא היו מגדלים בניים. על כן גזר השם יתברך כי ניצוץ זה לא ייפד מבני האדם לעולמים.

אדם שהוא נוטל, הוא אדם שחי בנפרדות ואין לו באמת קשר עם אף אחד, אלא הכל נגזר מהשאלה מה ישרת את האינטרס שלי ומה יעשה לי טוב, ואדם שחי בנפרדות הוא אדם בודד.

הקב"ה ברא את העולם בצורה בה יש קשר בין אדם לזולתו ובה כל אחד רוצה בטובתו של חברו, וכשאדם חושב רק על טובת עצמו הוא נהיה נוטל ונפרד, כי אין בזה אמצע כפי שמבאר הרב דסלר 'שני הכוחות האלה, הנתינה והנטילה, הם שורשי כל המידות וכל המעשים. ויש לך לדעת, שאין דרך ממוצע בזה, כי נפש האדם לעולם תשאף לארץ משני הצדדים, ובתוסוקת הלב הפנימית אין פשרות, נמצא שבכל מעשה, בכל דיבור ובכל מחשבה – הנהו או מתחסד ונותן, או חוטף ונוטל', וכשאדם חי בתדר של נפרדות, כשהתפיסה הפנימית שלו היא נפרדות, הוא נהיה נפרד בכל שטחי חייו, ואדם נפרד הוא אדם בודד וחסר חיות.

אשר על כן, כשאתה נותן לשני בפשטות אתה בעצם מגלה ומגדל בעצמך את צורת האדם התקינה והנכונה, אבל כשאתה לא מוכן להרגיש שווה עם השני, אתה מגדל בתוכך את החלק של הנפרדות והבדידות.

ברור שהדבר לא תמיד קל וחייב לבוא מתוך הכרה פנימית של עצמך, אבל חשוב לדעת את האמת הזו, שלהיות נותן זו צורת האדם הנכונה, המביאה את האדם לידי שמחה וחיות, ולהיות נוטל זה מתכון לחיי נפרדות ובדידות.

צ'ריק סיון

נס פך השמן בימי החשמונאים לא היה הראשון בהיסטוריה, היה מישהו נוסף שהיה לו נס פך השמן.

מיהו? ומתי קרה הנס??

מעשה שהיה

הכי בטוח להיות פשוט

עליונותו הצבאית של הצי הגרמני ברחבי הים התיכון הטרידה מאוד את הצי המלכותי הבריטי, אוניות אספקה ואפילו משחתות בריטיות נפגעו פעם אחר פעם מספינות המלחמה הגרמניות ובעיקר מן הצוללות הגרמניות ששייטו במעמקי הים. המועצה העליונה של האדמירלות הבריטית הייתה נבוכה מאוד מהמצב הנוכחי וביקשה את עזרתו המיידית של המודיעין הבריטי, במגמה לשנות את תמונת המצב ולהביא לעליונות בריטית ברחבי הים התיכון.

לאחר פעילות מודיעינית מאומצת נודע כי בים האדריאטי, באי צרס, נמצאת רשת מפעלים גדולה המספקת את הרכיבים לבניית הצוללות הגרמניות וטילי הטורפדו.

בישיבה חשאית, בפיקודם של ראש המטה הכללי הבריטי ואדמירל הצי הימי, הוחלט לשלוח לאי את המייליג'ור מארק קרלטון, שהיה קצין בכיר ומבוגר השולט בכמה שפות, בוגר קורס צלילה ובעיקר מומחה בייצור חימוש צבאי ימי. המטרה הייתה שמארק יגיע לאי צרס ושם בעזרת סיעתים יתחבר למערך ייצור הצוללות. הוא יגרום לחבלות ותקלות שיגרמו לכלי המשחית הגרמניים נזקים מצטברים ונחיתות ימית.

מארק הוכנס בסוד העניינים והביע את נכונותו המיידית למשימה. ואולם כעת עמדה בפני הפיקוד הצבאי בעיה חמורה: כיצד יגיע מארק לאי המדובר? הרי המרחב הימי נשלט לחלוטין על ידי הגרמנים! דרכי היבשה או האוויר גם הם לא באו בחשבון בגלל המרחק הרב והיות האי מצוי בלב השטח שבשליטת הגרמנים. לבסוף הגיע רעיון נועז מפי המפקד העליון של הצי הימי: "הרי לשם כך רכשנו מן האמריקנים את הצוללת 'סקייט' שיודעת לעבור תחת קווי הים הגרמניים מבלי להתגלות."

כבר למחרת יצאה הצוללת לדרכה עם צוות שכלל שלושה אנשים, וכמוכן מארק, בדרכה לאי צרס. המסע החל ברוח טובה, אולם כשהתקרבו לשטח שבשליטת הגרמנים הרצינו פניו של מפקד הצוללת: "עלינו להיות כעת מרוכזים ודחוכים", אמר. "כל טעות מצידנו עלולה לחשוף אותנו". רצינות השתררה בצוללת. המפקד ישב בתא הפיקוד, מרוכז בשעונים, בעוד הצוללת חולפת לה במעמקי הים תחת קווי הגרמנים. לפתע חוורו פני הקפטן: "אני לא מאמין!" הוא זעק. אורות אדומים החלו להבהב בלוחות החיווי. "כולם לכאן!" זעק הקפטן בחרדה. השלושה סבבו אותו במהירות. "מה קרה? גילו אותנו?" זעק מארק. "לא ולא, אך יש איתות ברור שהצוללת מאבדת את מלאי החמצן במהירות! אין מנוס מלחזור אחורה לטווח הימי שאינו בשליטה גרמנית!" המפקד הביט שוב במד האוויר ואז הביט במארק ונאחז: "המצב כעת קריטי, או שכולנו מתים מחוסר חמצן או שאתה יוצא כעת ואנו ננסה לחזור על עקבותינו. אנו בקרבת אחד האיים באיטליה... אני ממש מצטער!" למארק לא נותרה ברירה. הוא לבש את חליפת הצלילה, העיף מבט אחרון באנשי הצוות ואז עבר למעטפת החיצונית של הצוללת ומשם יצא אל מעמקי הים.

מארק היה צוללן מצטיין ולכן עלה באיטיות ובזהירות אל מעל המים והביט לכל עבר. לא הרחק ממנו נראה אי. בשחייה איטית מתחת למים התקרב מארק לאי. הוא טיפס בזריזות על סלעי החוף, הביט לכל עבר, וכשלא ראה נפש חיה רץ בזריזות לעבר העצים הסמוכים. הדבר הראשון שעשה היה החלפת הבגדים לאזרחיים, ואז הוא חפר בור גדול וקבר את חליפת הצלילה.

הלילה החל לרדת, ומארק העביר את הלילה בפינה נסתרת בין ענפי העצים. עם אור ראשון החל לצעוד בשביל שנמשך לאורך חוף הים. למרות הסכנה שבדבר לא הייתה לו ברירה אחרת. לאחר צעידה ממושכת נגלה לעיניו כפר קטן השוכן על שפת החוף. כמה סירות עץ פשוטות עגנו במל קטן הצמוד לכפר. מקומי גבה קומה התהלך על החוף ומשא על גבו. כשקלט הלה את מארק צעק לעברו באיטלקית: "סניור, רוצה עבודה?" מארק המופתע התעשת במהירות וצעק בחזרה: "בוודאי!" האדון סימן לו להתקרב והצביע על ערמת שקי בצלים: "את כל זה דייגו רוצה שתשים בסירה. בסדר?" מארק החל להעמיס שקי בצלים ולהניחם בסירה. הוא הזיע כהוגן. דייגו היה סוחר מקומי שהתפרנס מאספקת גידולי אדמה באיים המקומיים. "אם תרצה להצטרף, אני יוצא להפלגה היום. יש לי קו אספקה קבוע באזור", אמר דייגו. כשהושלמה העבודה יצאה סירת הדיג הקטנה לדרכה ועליה דייגו ומארק.

"יש לי מסע של שבועיים בין הלקוחות שלי", אמר דייגו. "אתה יכול להישאר כמה שתרצה". "תגייד - האזור כאן לא שורץ גרמנים?" שאל מארק בחשש מסוים. דייגו חיך: "שורץ ועוד איך, כל יום אני רואה כמה משחתות וספינות מלחמה, אבל עזוב... את מי דייגו הפשוט מעניין, הא?" דייגו הצית מקטרת והחל להעלות סלסולי עשן. "כשתתעייף, יש שני מזרני קש באזור המקורה בסירה. תרגיש בנוח". הלילה ירד וכוכבים נצצו. הסירה שטה על פני הגלים, ומרחוק נראו זרקורי ספינה קרבים, מארק נרעד. הספינה קרבה, ואולמת אור סרקה את סירת הדייג הקטנה. "אנחנו לא מעניינים אותם", קרא דייגו בפהוק. מארק נכנס ונשכב על מזון. הוא לא האמין שהוא שט בגלוי בלב השטח העוין. במהלך ההפלגה נוכח מארק שדייגו אומנם סוחר פשוט, אך יש לו הרבה חוכמת חיים. "כבר ראית... בחיים דבר אחד או שניים, ותדע לך, הכי בטוח - להיות פשוט", הוא היה אומר בחיך. בדרך הם עברו באיים מעניינים וחלפו סמוך לספינות ומשחתות גרמניות. באחד הנמלים הבחין מארק בצוללת ואנשי צוותה המתכוננים להפלגה.

"לאן אתה צריך?" שאל דייגו. "לאי צרס", השיב מארק, "יש לי שם קרובים". אבל דייגו קטע אותו: "מחר אנחנו שם!" חיך עלה על שפתיו של מארק. כשירד מהסירה קרץ אליו דייגו ואמר: "אל תשכח, הכי בטוח זה להיות פשוט!"

תפילה

אדון עולם

השיר המיוחד הזה מורכב מעשר שורות בחרוזים (כולן מסיימות ב'רא' או 'רה'). שש שורות מדברות על ייחוד השי"ת, שהוא היה הווה ויהיה, הוא עושה הכל בחפצו, והוא המלך היחיד ואין דומה לו.

לכאורה היה אפשר לעצור כאן, להתפעל מהמלך העצום שאותו אנו זוכים לעבוד, ולהמשיך הלאה. אך לא! לא מסתפקים בזה, אלא לאחר שמתארים את עוצם מלכותו, עוברים בארבע שורות האחרונות לשיר על כך שהמלך הנורא הזה, יש לו קשר אישי איתי, 'והוא [בו"ו החיבור!] קלי וחי גואלי וכו', כביכול, את כל העוצמה המתוארת לעיל הוא מעמיד כדי להיות לי למשען בכל מצב.

וממילא אין שום מקום לפחד, כי 'ה' לי - לא אירא!!

שונה הלכות

נהדרתם על נדולי התורה להתחוק בהלכות שבת, ונתקד בל"ב בשבועות הקדושים בהלכות אלו לזכות עמי"

רכב טסלה - זהירות מלעבור מולו בשבת!

כשעוברים מול טסלה אף שהוא בחנייה ללא נהג ונעול, נדלקים האורות הקדמיים. זה עובד רק פעם אחת וזו יש השהייה עד שיידלק פעם שנייה.

ויש לדון, האם מותר לעבור מול הרכב בשבת? האם זה אותו נידון כמו במצלמות אבטחה?

ובמידה והאורות נכבים רק אחרי שהאדם זז מטווח המכונית, האם מותר לאדם הנמצא בטווח המכונית והאורות נדלקו לזוז משם או שבה הוא גורם כביד?

יהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם

שמעתי ממו"ר המשגיח הגרי"ד שפילר צ"ל דרש נאה על פסוק זה,

יהי מקץ - כשאדם מסיים את חייו ועולה לשמיים

שנתיים ימים - הוא רואה שמכל שנות חייו נותרו רק כמה ימים והוא עומד ותמה איפה כל שנות חייו?

עונים לו: ופרעה חולם - חלמת הרבה... לא ניצלת את החיים...

לאדם ניתנו שנות חיים ועליו להשכיל לנצל אותם בצורה הטובה ביותר להתקרב לבוראו, ולהתקרב לבורא הכוונה, שאדם משתמש בתכונותיו שלו כדי לעבוד את ד'.

אדם יכול לחיות שנים רבות ולעבוד את ד' בכל ליבו ונפשו, ועדיין הוא יעלה לשמיים ויראה שנשארו משנות חייו רק ימים, כי הוא למד כמו פלוני והתפלל כמו אלמוני, אבל הוא עצמו נותר חסר חיבור ומרוחק, ולכן על האדם לקחת את התכונות והיכולות שלו ולעבוד את ד' במה שמותאם עבורו גם אם זה פחות נוצץ ומרגש.

השבוע נפטרה בשכונתנו אישה גדולה גב' גבזון ע"ה, סיפורים מפעמיים רבים סופרו אודותיה, אבל המעלה המיוחדת יותר מכל היא, שהיא לא הייתה רבנית דגולה, היא הייתה היא!! היא עבדה את ד' בתמימות ובפשטות גם כשהדבר לא תאם את ציפיותיה וחלומותיה, ורק לכן היא יכלה לומר בימייה האחרונים ממש ד', אני רוצה לחיות, אבל יכול להיות שאתה רוצה אחרת, אני מקבלת את רצונך ורק מבקשת שתגדל את בעלי וילדי... כך נראה עובד ד' שמוכן להכפיף את כל רצונותיו לרצון ד'.

יתן ד' שנזכה להיות עבדי ד' באמת כפי כוחותינו וטבעינו האמיתיים!